

Епідемічна ситуація щодо спалахів гострих кишкових інфекційних захворювань та харчових отруєнь у I кварталі 2020 року та вжиті у зв'язку з їх виникненням заходи

За оперативними повідомленнями у першому кварталі 2020 року фахівці територіальних органів Держпродспоживслужби взяли участь у **розслідуванні 28 спалахів** гострих кишкових інфекційних захворювань, внаслідок яких **постраждало 223 особи**, з них 143 дитини (64%). По кількості спалахів це майже на рівні аналогічного періоду попереднього року, коли фахівці Держпродспоживслужби взяли участь у **розслідуванні 27 спалахів** гострих кишкових інфекційних захворювань, внаслідок яких **постраждало 178 осіб**, з них 153 дитини (86%).

Серед розслідуваних спалахів розподіл за місцем виникнення наступний: 15 спалахів зареєстровано в організованих дитячих колективах, з закладами громадського харчування та торгівлі пов'язано 8 спалахів, з харчоблокками промислових підприємств - 1. Серед населення у побуті зареєстровано 4 спалахи.

Спільною рисою для періодів, які порівнюються, є те, що найбільша кількість спалахів реєструвалася в організованих дитячих колективах. Водночас, у поточному році дещо знизилася питома вага дітей серед усіх постраждалих – 64% проти 86% у I кв. 2019 року. Таке зниження питомої ваги могло бути внаслідок вжитих територіальними органами заходів стосовно запобігання та зниження рівня харчових отруєнь серед дітей на виконання низки доручень Прем'єр-міністра України з питань безпечності харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти.

У поточному році передача збудників інфекції при 13 спалахах відбувалася через неякісні харчові продукти, 10 - контактно – побутовим шляхом за допомогою таких факторів, як руки, посуд, предмети побуту (від несвоєчасно ізольованих хворих (носіїв) дітей або персоналу. Встановлено що 1 спалах був пов'язаний з вживанням недоброякісної питної води (В Тернопільській області при дослідженні питної води в державному навчальному закладі виявлено норовіруси). При 4 спалахах фактори та шляхи інфікування не встановлено.

За етіологічним фактором 9 спалахів викликано вірусами (рота -, норовірусами), 6 спалахів викликано сальмонелами, 5 - іншими бактеріальними збудниками, 3 - вірусами гепатиту А, при 5 спалахах збудника не встановлено.

Фахівці територіальних органів Держпродспоживслужби за I кв. 2020 року взяли участь у розслідуванні 9 випадків захворювання на ботулізм, що в 2 рази менше ніж за аналогічний період попереднього року, коли було розслідувано 18 випадків захворювання на ботулізм з 22-ма постраждалими.

У поточному році серед 9 захворілих на ботулізм жоден хворий не пов'язував своє захворювання з продукцією промислового виробництва. За результатами розслідування встановлено, що всі випадки пов'язані з вживанням консервації домашнього приготування (овочевої - 1, м'ясної продукція - 4), 3 випадки - із рибними продуктами домашнього приготування. У 1 випадку шлях зараження не встановлено.

З метою встановлення причин та умов виникнення спалахів та харчових отруєнь фахівці територіальних органів Держпродспоживслужби взяли участь у проведенні відповідних санітарно-епідеміологічних розслідуваннях даних випадків.

За результатами розслідувань встановлено, що основними причинами, які сприяли виникненню спалахів, були грубі порушення санітарного законодавства та законодавства у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, а саме: недостатній набір та площа приміщень харчоблокків, порушення поточності виробничих процесів приготування їжі, не дотримання товарного сусідства при зберіганні харчових продуктів, технології приготування страв, термінів та температурного режиму при зберіганні сировини та готової продукції, виготовлення готових страв із продовольчої сировини при відсутності санітарно-гігієнічних умов (виробничих цехів для первинної обробки продовольчої сировини), відсутність належного вхідного контролю продовольчої сировини та харчових продуктів, порушення дезінфекційного режиму, недостатність або несправність технологічного

обладнання, яке використовується для обробки сирової та готової продукції, відсутність маркування розроблювального та прибирального інвентарю, кухонного посуду, допуск до роботи працівників без медичних оглядів або відсутність особових медичних книжок у окремих працівників, порушення правил особистої гігієни особами, які брали участь у приготуванні страв, відсутність супровідних документів на частину харчових продуктів, використання для приготування страв продуктів невідомого походження.

У ході санітарно-епідеміологічних розслідувань спалахів та харчових отруєнь спеціалісти територіальних органів Держпродспоживслужби вживали відповідні заходи реагування.

Так, відповідно до розпоряджень територіальних органів Держпродспоживслужби, рішень місцевих органів виконавчої влади та керівників об'єктів у 14 випадках тимчасово призупинялось виробництво харчових продуктів, функціонування потужностей, діяльність закладів, вилучено з реалізації 167 кг небезпечної продукції; складено 25 протоколів про адміністративні правопорушення, накладено штрафів на суму 210733 грн., притягнуто до дисциплінарної відповідальності 5 посадових осіб, відсторонено від роботи 51 працівника. Керівникам об'єктів надано 45 приписів та розпоряджень щодо усунення виявлених порушень, встановлено контроль за їх виконанням. У зв'язку із виникненням спалахів направлено 106 листів до різних зацікавлених структур, у тому числі 56 - до місцевих органів державної влади та органів місцевого самоврядування, 15 – керівникам об'єктів, 35 - до територіальних підрозділів Національної поліції України та прокуратури, якими порушено 10 кримінальних проваджень. За ініціативи територіальних органів Держпродспоживслужби було проведено 11 засідань комісій з питань техногенно - екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, з прийняттям відповідних рішень та 3 наради в місцевих органах державної влади.

Забезпечено проведення роз'яснювальної та просвітницької роботи щодо профілактики гострих кишкових інфекцій та харчових отруєнь з висвітленням на офіційних веб-сайтах Держпродспоживслужби та її територіальних органів інформації щодо вжитих заходів реагування.